

Zengővidék

A PÉCSVÁRADI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS INFORMÁCIÓS LAPJA

Családi Zenekarok 3. Találkozója

2011. november 5-én Mecseknádasd adott otthont a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa (Landesrat) szervezésében, immár 3. alkalommal megrendezésre kerülő Családi Zenekarok Találkozásának. A résztvevő családok: a herendi Bauernhuber család, a ceglédberceli Kaposi és Pünkösöd család, valamint a mecseknádasdi Czehmann család. A megérkezés után közös ebéd és rövid megbeszélés volt a résztvevőknek.

A program 17 órakor kezdődött a herendiek műsorával, ezután lépett fel a ceglédberceli Kaposi és Pünkösöd család, majd befejezésül a Czehmann család szórakoztatta a szép számmal összegyűlt vendégeket. A vacsorát követően zene – táncos mulatság kezdődött, ahol a talpalávalót a családi zenekarok szolgáltatták. Amikor a zenészek elfáradtak, akkor Heilig Ferenc, a Landesrat elnöke (megcsillogtatva harmonika tudását) énekelte meg a résztvevőket. Az utolsó számokat már a herendi és a ceglédberceli zenekarok tagjaiból összeállt csapat adta elő, nagy tetszésnyilvánítás közepette.

Szakmai elismerés

Schram Antal (Mecseknádasd) a Landesrat (azaz a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa) szakmai elismerésében részesült és emlékérmel vehetett át a magyarországi német nemzetiségi néptánchagyományok gyűjtése, ápolása és megőrzése érdekében kifejtett áldozatos tevékenységéért.
(Részletek a 15. oldalon.)

Advent, karácsony

Erzsébeten koszorúkat készítettek közösen

A karácsonyi készülődéshez csaknem valamennyi település kínál kellemes, közösségi programot: kézműves foglalkozások, vásárok, ünnepi hangversenyek, hangulatos műsorok, közösségi együttlétek – mindezekről részletesen a *Programajánlóban* olvashatnak.

Az alább olvasható imával viszont a Szent Család Ünnepe a családokra szeretnénk irányítani a figyelmet – legnagyobb figyelmünkre és szeretetünkre nekik van szükségük:

IMA A CSALÁDOKÉRT

Dicsőséges Szentháromság,
minden szeretet és közösség forrása,
köszönjük neked a családjunkat.
Bocsásd meg bűneinket,
amelyeket szeretteink ellen elkövettünk.
Támogasd testvéreinket, akik házasságukban és
családi életükben hajótörést szenvedtek.
Töltsd el szívünket családtagjaink iránt áldozatos, tiszta
szeretettel.
Segíts, hogy a kölcsönös önátadásban napról napra
újjaszüléssünk.
Segítsd fiataljainkat,
hogy bátran vállalják a családi élet kihívásait.
Áldd meg mindazokat, akik a
magyar családokért sokat fáradoznak.
Szent Család, könyörögj érettünk!

Kedves Olvasók!

Ezzel az imával kívánunk mindannyiuknak áhíthatos készülődést, áldott, szeretetteljes karácsonyt és szeretetben, békében, egészségben gazdag, boldog új esztendőt!

Társulási hírek

ZENGŐ-DUNA” VIDÉKFEJLESZTÉSI KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

LEADER pályázat

A Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) soron kívül módosítja a LEADER pályázatok beadásáról szóló rendeletet, hogy azok is benyújthatják kérelmeiket, akik az elektronikus rendszer túlterheltsége miatt november 15-én ezt nem tudták megtenni. A módosított jogszabály hatálybalépése után 7 napjuk lesz az érintetteknek a pályázatok feltöltésére.

A LEADER pályázatokat szeptember 30. és november 15. között kizárólag elektronikusan lehetett benyújtani a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH). A hivatal elektronikus rendszerébe szeptember 30-tól november 14-ig 1984 darab pályázatot töltöttek fel, míg az utolsó 24 órában 5572 pályázat érkezett. A túlterhelés miatt a rendszer lelassult, ez okozhatott problémát a kérelmek beadásakor. A „Zengő-Duna” Vidékfejlesztési Közhász-
nú Egyesülethez a Helyi Bíráló Bizottság által elfogadott 212 db projekt adatlapból november 15-ig összesen 165 db pályázat érkezett be, 20 db pályázónak rendszerhiba miatt nem sikerült a kérelmüket beadni.

Megjelent a vidékfejlesztési miniszter 112/2011. (XI. 24.) VM rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához 2011-től nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 76/2011. (VII. 29.) VM rendelet módosításáról:

15. § Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához 2011-től nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 76/2011. (VII. 29.) VM rendelet 20. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pályázatokat 2011. szeptember 30. és november 15. között, valamint 2011. november 29-től december 5-én 18 óráig –, amely két intervallum egy támogatási kérelem benyújtási időszaknak minősül – elektronikus úton, az ügyfélkapun keresztül az MVH által rendszeresített és honlapján közzétett formanyomtatványon kell az MVH-hoz benyújtani. A pályázathoz csatolandó dokumentumokat szkennelt formában kell csatolni a pályázathoz.”

Még 33 milliárd forintból gazdálkodhatnak a LEADER egyesületek

Még összesen 33 milliárd forintos fejlesztési keret áll rendelkezésre a térségi LEADER egyesületeknek – mondta V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár Szabolcsan, egy szakmai fórum előtt szervezett sajtótájékoztatóján. A LEADER szervezetek összesen 830 célterület beruházásához kaphatnak támogatást, a rendezvények szervezésétől kezdve, nemzetközi kapcsolataik finanszírozásán át, a különböző vidékfejlesztési feladatokig.

Az államtitkár hozzátette: a minisztérium azt szeretné, ha a jövőben a gazdasági

fejlesztéseket részesítenék előnyben az egyesületek.

V. Németh Zsolt elmondta: jelentős a LEADER egyesületek érdeklődése a támogatási lehetőség iránt. Ezt az is bizonyítja, hogy a legutóbbi határidőig olyan mennyiségű pályázatot adtak be, amit a számítógépes rendszer nem volt képes befogadni. A vidékfejlesztési tárca rendeltetelmódosítással lehetőséget teremt arra, hogy valamennyi elkészült pályaművet be lehessen nyújtani.

A sajtótájékoztatón az államtitkár szolt arról is, hogy ezekben a hetekben értékelik a mikro- és vállalkozások és a turizmus fejlesztésére beadott pályázatokat. A 7 milliárd forint összegű vállalkozás-fejlesztési keretre több mint 1200, míg a turisztikai 4 milliárdos keretre 1150 pályázat érkezett be. A Vidékfejlesztési Minisztérium vizsgálja annak a lehetőségét, hogyan lehet a tartalékeretből növelni a pályázók támogatási keretét.

Az államtitkár hangsúlyozta: a pályázatok-elbírálását felgyorsították, az eddigi 14-16 hónap helyett fél éven belül döntenek, hogy a fejlesztési források minél hamarabb az érintettek rendelkezésére álljon. Minél előbb szeretnék lezárni az uniós támogatású pályázati lehetőségeket, hogy indíthatóak az Új Széchenyi Terv programjait.

A jövő évi pályázatok közül az államtitkár megemlítette a fiatal gazdák támogatását, a tanyák, illetve a tevékenységüket bővítő agrárvállalkozások fejlesztési lehetőségeit, valamint a mezőgazdasági utak helyreállításának segítségét. A pályázati lehetőségeket januártól március végéig folyamatosan írják ki.

A mezőgazdasági utak felújításánál megjegyezte, hogy az önkormányzatok és a gazdálkodók közösen pályázhatnak majd, s helyi építőanyagok felhasználásával, közmunkások segítségével tehetik rendbe a határban az utakat, megoldva a csapadékvíz-elvezetést is.

Lezárult a Magyarországi Falumegújítási Díj – 2011. I. bírálati fordulója

A beérkezett összesen 22 pályázat regionális szintű bírálatát az állami főépítészek elnökségével, a regionális fejlesztési ügynökségek, a LEADER Helyi Akciócsoportok, és a Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) Falutagozatának képviselőiből megalakult zsűri végezték el.

A zsűri a pályázati kiírásban megadott szempontok szerint pontozták a pályaműveket, konszenzussal meghatározták a régiók első és második helyezetteit, egyben továbbjutóit az országos szintű bírálatra. A belügyminiszter és a vidékfejlesztési miniszter által kinevezett, a két tárca, az állami főépítész, a MUT és a Magyar Építőművészek Szövetségének képviselőiből álló szakértői bizottság dönt a pályázók végső sorrendjéről.

A regionális zsűri javaslatot tettek a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat 1-1 millió forintos felajánlásának felosztására is.

A Falumegújítási Szakértői Bizottság megkezdte a továbbjuttatott települések helyszíni bejárását, konzultációkat, lehetőleg minden továbbjutó, de legalább a regionális első helyezettek esetében.

A Magyarországi Falumegújítási Díj – 2011. regionális eredményei Dél-Dunántúl + Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (közös zsűri):

1. Paloznak (BKÜ Veszprém) 400 eFt,
2. **Bicsérd** (Baranya) 400 eFt,
3. Csikóstöttös (Tolna) 200 eFt, Orfű (Baranya), Pogány (Baranya)

A Falumegújítási Szakértői Bizottság döntése alapján Paloznokon kívül Bicsérd, Csikóstöttös település is bejutott a II. fordulóra.

Elérhetőségünk: 7754 Bóly, Nyárad u. 2.

www.zengoduna.hu

E-mail: leader@boly.hu

Telefon: 69/868-027;

Kraszné Auth Szilvia munkaszervezet vezető - 30/853-9973;

Varga Eszter pályázati referens 30/462-1165;

Kász Kármén pályázati referens 30/462-1357;

Kedves Olvasók!

Utolsó alkalommal vehetik kezükbe a Komlóméd Kft. szerkesztésében a ZengőVidék c. újságot. A 2007. áprilisi számot szerezstettük meg először ebben a formában.

Az elmúlt csaknem 5 esztendőben átforgalmaztuk az újság megjelenését, új rovatokat alakítottunk, évente megszerkesztettük a következő évi Kistérségi Rendezvénynaplót. Gyarapítottuk a tudósítók csapatát, sikerült szinte minden településen a polgármesterek támogatásával olyan felelős személyt találni (több helyen magát a polgármestert!), aki vállalta a cikket megírását, begyűjtését, az információk közvetítését.

Én magam sok örömet leltem ebben a munkában: nagyon jó érzés volt első kézből tudni, tapasztalni, milyen gazdag is térségünk. Tisztelettel köszönöm minden kedves partnernek az együttműködést, a sok anyagot, a fotókat - a tudósításra szánt időt, figyelmet, munkát!

Kedves Olvasók! Szeressék és olvassák, sőt, szerkesszék, gazdagítsák a lapot! Kívánok mindannyiuknak sok szép élményt, eseményt – olyanokat, melyek méltó helyre találhatnak a ZengőVidék hasábjain!

A Komlóméd Kft. ügyvezetője, Pánovics András és Turi Péter tördelő nevében is köszönettel búcsúzom:

Gászné Bösz Bernadett szerkesztő

Önkormányzati hírek

SZELLŐ

Közmeghallgatás

A község képviselő testület e 2011. október 20-án tartotta éves közmeghallgatását, ahol tájékoztatta a lakosságot a 2011. évben történekről és az Önkormányzat pénzügyi helyzetéről.

Napirendi pontok között szerepelt a közbiztonság, melyről Máté Gergely, Bóly rendőrőrs parancsnoka adott tájékoztatót. A szennyvízberuházásról Keresztes László tervező tájékoztatta lakosságot.

Közmunka-program

2012. évi közmunka-programban az önkormányzat mezőgazdasági utak felújítására és belvízelvezető árkok tisztítására adott be pályázatot. Támogatás esetén 2-2 főt tudunk foglalkoztatni.

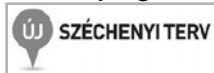
Faluszépités

A falu központjában lecseréltük a régi dróthálós korlátot esztétikus fakorláttra, ezzel is próbáljuk kialakítani az egységes faluképet.

*A kistérség minden lakosának áldott békés karácsonyt és boldog új évet kívánunk!
Szellő község lakossága*

HIDAS

Egészségnevelő és szemléletformáló életmódprogramok - pályázat

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében meghirdetett „Egészségnevelő és szemléletformáló életmódprogramok” című felhívásra az önkormányzat 2010 márciusában pályázatot nyújtott be. A pozitív elbírálást követően 2011 tavaszán tartottuk meg a helyi általános iskolások műsorával színesített nyitórendezvényt a Művelődési Házban.

Ezt követően a helyi lakosok a projekt során folyamatosan, különböző egészségfejlesztési foglalkozásokon és programokon vehettek részt, azaz a pályázati konstrukció remek lehetőséget biztosított arra, hogy a településünkön élők körében népszerűsíteni, erősíteni tudjuk az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismereteket, tudnivalókat. A pályázat megvalósítása során igyekeztünk elérni a község teljes lakosságát azáltal, hogy változatos, minden korosztályra kiterjedő programokra invitáltuk őket. Sor került az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozásokra, valamint az érdeklődők felfrissíthették, bővíthették elsősegélynyújtó ismereteiket is.

A pályázat egyik nagyrendezvényén, az iskolai *Gyermeknappal* egybekötött *Sportnapon* játékos, sportos és bringás feladatokkal birkózhattak meg a gyerekek és

szüleik. A Bányásznapi keretében megrendezésre kerülő *Egészségnapon* több különböző egészségügyi mérés és tanácsadás várta a rendezvényre látogatókat. Az általános iskola pedig az alábbi sport felszerelésekkel gazdagodott: pinpong asztalok, ütök és labdák, kézilabda- és focikapu, kézilabdák, focilabdák, kupák, érmék, vérnyomásmérő, testzsír mérő, rendezvényátor, laptop és projektor.

„Hidas község egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramja” című (TÁMOP-6.1.2/A-09/1-010-1244 számú) pályázatának záró rendezvénye 2011. október 25. napján került ünnepélyes keretek közt megrendezésre. A záró rendezvényen ismételt részt vettek a helyi Benedek Elek Általános Iskola és Óvoda tanulói is, akik fellépésükkel, előadásukkal tették hangulatosabbá a rendezvényt. Mindezek megvalósításához nyújtott segítséget és biztos hátteret a vissza nem térítendő támogatás, amelyet a pályázati konstrukció biztosított. Elyert támogatási összeg: 8.807.000,-Ft. Támogatottság: 100 %

Bursa Hungarica

Hidas Község Önkormányzata a felsőoktatásban Nemzeti Erőforrás Minisztériummal együttműködve 2012. évre kiírta a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot a felsőoktatási hallgatók számára a 2011/2012. tanév második és a 2012/2013. tanév első felére. A hallgatók folyamatosan adják be a pályázatukat. A beérkezett pályázatok elbírálási határideje: 2011. december 9.

Kisebbségi önkormányzatok

A Német Kisebbségi Önkormányzat ez év tavaszán a települési önkormányzat támogatásával a 2011. évi **feladatalapú támogatás** megállapítására igénybejelentést nyújtott be. Az elnyert támogatási összeg 427.159,-Ft, melyet a német kisebbségi önkormányzat a 2011 szeptemberében megtartott ülésén született határozat szerint elsősorban saját működésére fordította, de támogatta 2011. évben is a helyi intézményeket és szervezeteket, elősegítve ezzel a német nyelv ápolását, használatát. Megrendezésre került 2011. október 1. napján, állófogadás keretében a helyi Művelődési Házban a **Német Kisebbség Napja** nevű rendezvény, mely helyet adott a község lakosainak, helyi és vidéki német, valamint más nemzetiségű érdeklődőknek (Bonyhád, Nagymányok) szereplőknek, fellépőknek (vidéki néptáncscsoportok, helyi Hangutánzó Énekkar, Hidas Kulturparaván Szintársulat).

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma által kiírt „Fogyatékos és hátrányos helyzetű gyerekek hétvégi szabadidős

sportfoglalkozása” című **pályázatára benyújtotta igényét**. A pályázat elbírálás alatt van. A pályázat lehetőség nyújtana a településen élő kisebbségi gyerekek sporttevékenységének hasznos eltöltésére.

Közmunka-program

Az önkormányzat 2011. évben 52 főnek biztosította a Munkaügyi Központ Komlói Kirendeltségének közreműködésével, a lassan végéhez közeledő közmunka programot.

Ezáltal minden aktív korú nyilvántartott részére biztosították a 30 napos közfoglalkoztatás, mely a 2012. évi pénzügyi ellátás egyik feltétele. A közfoglalkoztatottak főként kommunális feladatokat láttak el.

Az önkormányzat a jövőben is igénybe kívánja venni a közfoglalkoztatás lehetőségét.

Népszámlálás

Befejeződött a 2011. október 1. és 2011. október 31. között végzett, törvényben előírt 2011. évi népszámlálás. Az önkormányzat ezúton köszöni a lakosság türelmét, segítőkészségét, hozzáállását, mellyel segítették a számlálóbiztosok munkáját.

NAGYPALL

Élelmiszer-adomány

November 9-én kerültek kiosztásra az EU Intervenciós élelmiszer-csomagok. A második fordulóban lisztet, tésztát, pillekekszet és instant ételt kaptak a rászoruló családok.

SZILÁGY

A szilágyi közmunkásokról

Mint a legtöbb községben, nálunk is működik a közmunkaprogram, csak hogy míg máshol dicsérik a közmunkásokat, mert általuk tiszták az utcák, árkok és szép rendezett a község, nálunk ezek az emberek folyton csak a rossz kritikákat, a gúnyt kapják, holott ők azok, akik Szilágyot széppé teszik és a rájuk bízott feladatokat elvégzik, mégpedig maradéktalanul.

Azok az emberek, akik nagyon ráérnek, nem tudnak egyébről beszélni, mint a közmunkásokról, folyton szidják őket, mondván hogy nincs munkahelyük, nem dolgoznak és lusták - pedig igenis dolgoznak, és ők is ugyanolyan emberek, mint azok, akiknek rendes munkahelyük van, nem „mások”.

Dicsérni sem kell őket, mert csak a feladatukat végzik el nap, mint nap, de szidni sem, mert akik ma szidalmazó, gúnyoskodó emberek, holnap talán munka nélkül, ugyanúgy közmunkások lesznek. Egyébként Szilágyon is folyik a közterület takarítási munka, amit a közmunkások véggeznek a sok kritika és a gúny ellenére to-

Önkormányzati hírek

retlenül, ezért köszönet jár nekik, és további jó munkát kívánunk nekik:

Imrő Jánosné CKÖ elnök

MARTONFA

Szemétszállítás

Martonfa Község Önkormányzata a szemétszállítási díj 50%-át támogatja magán-személyek részére 2012. január elsejétől. Minden családnak szerződést kell kötnie a Dél-Kommal, melynek lebonyolításában segítséget nyújtunk.

A fizetés negyedéves gyakorisággal történik.

Járdafelújítás

Elkészült a Petőfi Sándor utcai járda és árokszakaszbetonozása. Az anyagot az önkormányzat biztosította, a munkát társadalmi munkában végezte el Eigner Róbert, Karádi József, Kőszegi Attila, Osváth István, Tóth Imre, Vörös Attila. Köszönjük munkájukat!

Téli szünet

Értesítjük a lakosságot, hogy a falugondnoki busz 2011. december 19. és 2012. január 2. között, téli szünet miatt nem üzemel.

Martonfa Község képviselőtestület

BERKESD

Élelmiszersegély

A Berkesdi Önkormányzat 3081 kg élelmiszer segélyszállítmányt kapott a Gyermekétkeztetési Alapítványtól. A szállítmány lisztet, spagetti tésztát, töltött kecszet, kukorica konzervet és instant tésztaélt tartalmazott. Az élelmiszerek kiosztása a rászoruló lakosság részére november 19-én megtörtént. Köszönjük a lakosság nevében a Gyermekétkeztetési Alapítványnak a segítséget!

Pályázati segítség az önkormányzatnak

A Berkesdi Önkormányzat 4.000.000,- Ft támogatást kapott az *Őnhibáján kívül működésképtelen önkormányzatok megsegítése* pályázati alpból. A támogatást az önkormányzat az elégtelen közoktatási finanszírozás ellensúlyozása céljából kapta. Ez az összeg hozzásegített bennünket

ahhoz, hogy - hosszú évek óta először - az önkormányzat költségvetési számlája pozitív egyenleget mutasson.

A Berkesdi Önkormányzat minden területen nagyon szigorú és takarékos gazdálkodást folytat annak érdekében, hogy megőrizze működőképességét, intézményei fenntarthatóságát.

Szennyvíz-beruházás – pályázati lehetőség

A Berkesdi Önkormányzat pályázatot kíván benyújtani a szennyvízhálózat és szennyvíztisztító létesítésére. A pályázati kiírás megjelent Dél-dunántúli Operatív Program keretében, beadási határidő 2012. március hónap. Az előzetes költség-számítások szerint a pályázati összköltség kb. 500 millió forint lesz. A pályázati támogatás 90%-os, tehát 10% önerővel kell rendelkezniük a megvalósításhoz, melyet az ingatlanulajdonosok hozzájárulásai fedeznek majd. Ha sikeres lesz a pályázatunk – melyet nagyon remélünk –, 2014-ben a kivitelezés is befejeződhet.

Leader-pályázatok

A Berkesdi Önkormányzat, a Berkesdi Nyugdíjasklub és a Berkesdi Ifjúságért Sportegyesület sikeresen benyújtotta pályázatát a Leader pályázati kiírásra. A pályázati anyag elkészítése rendkívül körülményes és nehézkes volt, a benyújtás időpontjában pedig nem működött az on-line rendszer, így sokan lemaradtak a benyújtásról. Ők egy újabb időpontban pótolhatják a pályázat benyújtását.

A berkesdi pályázatok révén az egyesületek eszközbeszerzésre és a kakaspörkölő-főző fesztivál megrendezésének költségeire, az önkormányzat pedig a művelődési házban internetszoba kialakítására és közterület fenntartó gépek beszerzésére pályázott.

Itt a tél – figyeljünk a járdák állapotára!

Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy a biztonságos közlekedés érdekében a téli időszakban fokozatosan ügyeljenek a járdák tisztítására és jégmentesítésére. A csúszásveszély elhárítására salak, homok és fűrészpor használható. A szózás TILOS!

ERZSÉBET

Közmeghallgatás

November közepén tartottuk meg községünkben a közmeghallgatást (régiben falugyűlést).

Először is szeretném megköszönni, hogy ilyen szép számban eljöttek és meghallgatták a beszámolókat, valamint hozzászólásaikkal, kérdéseikkel színvonalassá tették ezt az estét.

Először a bólyi rendőrőrs parancsnok beszámolóját, tájékoztatóját hallgathattuk meg, majd a mohácsi rendőrkapitány, Garamvári Gábor r. alezredes úr tartott tájékoztatót a tervezett új kamerarendszer kialakításáról, ami trafipax rendszámfelismerő és teljes értékű, felismerhető képalakító rendszer lesz. A rendszer két kistérséget foglal magába a Zengő-Duna Leader pályázati rendszeren belül. Nagy előrelépés lesz ez a közbiztonság terén. Ezek után Keresztes László mérnök úr ismertette a szennyvíz csatornaprogramot. A most kiírt pályázat 90%-os támogatottságú. A jövő útja az, hogy hulladékainkat, szennyvizeinket kellő módon kezeljük, mert a földet, ahol most mi élünk, úgy kell továbbadnunk az unokáinknak, hogy az élővizekből kifogott halat megehessék, a kutak és források vizét ihassák - ahogy mi is tehetjük úgy 40 évvel ezelőtt.

A beszámoló után kérdések és hozzászólások következtek, majd az elmúlt évek beruházásait, rendezvényeit valamint a várható beruházásokat ismertette a polgármester.

Legvégül megköszönte a falu lakóinak a társadalmi munkáit, a testületeknek, civil szervezeteknek, köz munkásoknak az évek óta tartó munkát és segítségét.

Társadalmi munka

Társadalmi munkát szerveztünk: faültetést, parkosítást. Nem túl sokan, de éppen elegendő ahhoz, hogy két szép közösségi teret alakíthassunk ki. A fákat elsősorban felajánlásokból szereztük be. Köszönjük a segítséget a támogatóknak, a munkát a segítőknek!

Tisztelettel: Horváth János polgármester

Kedves Berkesdiek, kedves Olvasók!

Újra elszaladt egy év, az ajtón kopogtat a karácsony és követi a szilveszter. Ilyenkor kicsit számot vetünk magunkban az elmúlt időszakról.

Nehéz évet zárunk, talán legnagyobb eredményünk az lehet, hogy túléljük. Sajnos, nem reménykedhetünk abban sem, hogy a ránk következő évben jobbra fordulhat az életünk. Mindezek ellenére fontos, hogy ne menjünk el az ünnepek mellett, találjuk meg a módját, hogy ünnepeljünk. Engedjük meg magunknak, hogy megérintsen a karácsony hangulata, a szeretet iránti vágy, hogy adhassunk és kaphassunk; nem drága ajándékokat, hanem törődést, odafigyelést, gondoskodást. Kívánok minden berkesdi és kistérségi lakosnak szép karácsonyt, terített asztalt, meleg hangulatú családi ünnepet!

Kapitány Zoltánné polgármester

Intézmények életéből

FEKETE ISTVÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA, BERKESD Önzetlen támogatás

Az Eon Ügyfélszolgálati Kft. Komplex Ügyek Központja Tömeges Csoport felajánlást tett iskolánknak, melyben közel 150.000,-Ft értékben vettek festéket, melyet az Eon dolgozói szabadidejüket feláldozva lefestették az iskola aulájában található kispadokat és az aula korlátját. Köszönjük munkájukat, mellyel szebbé tették az iskolai környezetet!

Hulladékgyűjtés

Iskolánk tanulói minden évben szorgalmasan gyűjtik a különböző hulladékokat: papírt, műanyagpalackot, kupakot. Az ebből befolyt összegből az idei tanév novemberében új padokat kaptak a gyerekek az aulába, mely komfortosabbá teszi számukra a szünet eltöltését. A padokat Ábel János helyi vállalkozó készítette.

Iparos kiállításon Bólyban

A Berkesdi Fekete István Általános Iskola 7. osztályos tanulói, a német népismeret óra keretében részt vettek a „125 éves

a Bólyi Ipartestület” című jubileumi kiállításon. A kiállításon régi dokumentumokat, fényképeket és különböző szakmák régi eszközeit ismerhették meg a diákok. (Pl. kékfestő, mézeskalácsos, pacskerkészítő, varrónő, bogárné, kőműves, fodrász, fényképész, könyvkötő, asztalos, cipész, kötélgyártó, gyapjúfonó). A tanulók nagy érdeklődéssel és szorgalommal jegyzeteket készítettek, fényképeztek, majd az összegyűjtött anyagokat felhasználják a német népismeret órákon.

BENEDEK ELEK ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

Márton-napi lampionozás

Márton kultusza Pannónia földjén bizonyára már a honfoglalás előtt is virágzott. Tiszteletét maga Szent István is felkarolta, amikor a zászlaira éppen a hadvezér Márton képét festette. A hiedelem szerint ludat illik enni ezen a napon, mert, aki Márton-napján nem eszik libát, az egész évben éhez.

De hát hogyan kerül ide a lúd, a liba?

Az egyik változat szerint Márton, aki a kora középkor legnépszerűbb szentje volt, szerzetesként szeretett volna élni, viszont az emberek, látva jószágát (megosztotta köpenyét egy koldussal), szent életét, püspökké akarták választani. Márton a megtisztelő cím elől elbújt egy libaóliba, nehogy megtalálják. A libák azonban hangos gágogásukkal elárulták, így mégiscsak püspökké választották.

A másik változat szerint ez a hagyomány a római időkre nyúlik vissza, s kezünkbe adja a Márton név eredetének kulcsát is. November 11-én este az iskolások lampionos felvonulással őrizték a Márton-nap hagyományát. Az óvodában a Csiga, a Katica és Süni csoport óvodásai az óvónőkkel, dadákkal, szülőikkel együtt élvezték a szépen feldíszített óvoda udvarában a műsort, ahol a főszereplők a nagycsoportos óvodások voltak. Volt versmondás, ének-

és tánc, valamint ludas játékot dramatizáltak. Végül saját készítésű lampionokkal vonultak az iskola épületéhez, csatlakozva az iskolásokhoz. A diákönkormányzat jóvoltából stílusosan libaszíros kenyeret és forró, citromos teát fogyasztottak együtt az iskolások és óvodások. A kóstoló után kötetlen beszélgetéssel emlékeztek a kicsik és a nagyok egyaránt Szent Márton püspökre és az ő libákkal tarkított legendájára. (Fotó: balra lent)

Mikulás-várás

December elején Mikulás-várás a Benedek Elek Általános Iskola és Óvodában. Mint minden évben idén is izgatottan várják a gyerekek a Téliapó érkezését, akinek megírhatják, lerajzolhatják vágyaikat, és persze minkét intézmény készülődik a termék folyamatos díszítésére, ráhangolódva a közelgő ünnepekre.

GYERMEKSZÍV ÓVODA – BÖLCSŐDE, ERZSÉBET

Töklámpás felvonulás

Óvodánk egyik hagyománya szerint, idén is megtartottuk a Töklámpás felvonulásunkat. Október 27-én 16 óraor gyülekeztünk az óvoda udvarán és elfogyasztottuk az uzsonnát, majd meggyújtottuk lámpásainkat, és indultunk Kékesdre. Ott már vártak minket kellemes hangulattal és persze forró teával. Kihaszánlva a jó időt, és a szép hosszú őszi délutánt visszasétáltunk, majd mindenki örömeire végigjártuk Erzsébet utcáit. Az időjárás is kedvezett nekünk, hiszen a szélcsend miatt nem kellett annyiszor meggyújtanunk a lámpásainkat. Faninak köszönjük az arcfestést, valamint minden résztvevőnek, hogy jelenlétével, és a sok finomsággal fokozta jókedvünket!

Bakó Melinda óvodapedagógus

(Fotó: jobbra lent)

Intézmények életéből

KODOLÁNYI JÁNOS ÁMK NAGYPALLI NÉMET NEMZE- TISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA

Az iskola az idei tanévet 27 tanulóval kezdte meg.

Októberben **akadályversenyt** rendeztünk és ennek keretein belül megmásztuk a gyerekekkel a Zengőt. Túránk során élveztük az erdei friss levegőt, megfigyeltük az őszi erdőt, különféle terméseket, leveleket gyűjtöttünk, ismerkedtünk a fákon látható jelzésekkel. Miután felértünk a csúcsra a visszafelé vezető út Püspökszentlászlóra vezetett, ahol megtekintettük az Arborétumot. (fotó: balra lent)

Az **egészségnevelési nap** alkalmából – amelyet szintén októberben tartottunk iskolánkban- beszélgettünk a gyerekekkel az egészséges táplálkozásról, a helyes fogápolásról, a rendszeres testmozgásról, a vitaminok jelentőségéről, a dohányzás káros hatásairól. Ezután a gyerekekkel gyümölcssalátát készítettünk, amit jőzűen el is fogyasztottunk.

Iskolánk tanulói kéthavonta rendszeres látogatói a **Tudásközpont** gyerekkönyvtárának. Legutóbbi látogatásunkkor érdekes programokkal vártak bennünket a könyvtár dolgozói. Az ÖKO-napok keretein belül különféle feladatokkal birkóztak meg a gyerekek. Az öt állomáson a következő érdekes feladványok várták tanulóinkat: őszi találós kérdések, fák kérgeinek felismerése, a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos kérdések, ÖKO ház berendezése, notesz készítése, szív hajtogatása színes papírból.

November 11-én rendeztük meg a helyi Óvodával együtt, az immár hagyományná vált **Márton-napi ünnepséget**. A református templomtól elsetáltunk a katolikus templomig. A gyerekek saját készítésű lámpásaikat vitték magukkal és énekszótól lettek hangosak Nagypall utcái, mi-

A templomban megteltek a padsorok

vel magyar és német Márton-napi dalokat énekeltünk. A templomban Somogyi Bernadett hitoktató Márton püspök életéről és jó cselekedeteiről vetített képeket a gyerekeknek, ami igencsak felkeltette az érdeklődésüket. A Márton-napi dalokat a templomban is elénekeltük. Ezután a Kultúrház udvarán már várta az ünneplőket a tűz, majd mindenki elfogyasztott egy-egy szelet libazsiros kenyeret és a jó meleg tea is jólesett a hűvös időben. Minden gyermeket, aki készített erre a napra töklámpást, csokival jutalmaztunk.

KODOLÁNYI JÁNOS ÁMK NÉMET NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA, PÉCSVÁRAD

Az októberi **papírgyűjtés** eredménye az alsó tagozaton 9.265 kg, a felsősöknél 10.828 kg lett. Köszönjük a gyerekek és a szülők szorgalmát!

Ebben a tanévben a felső tagozatos diákok készítették az **ünnepi megemlékezést** október 23-ára. A 6. b osztály tanuló, valamint a 6. a osztályból Becker Bálint és Bogdán Mária vett részt a műsorban. Köszönet az énekkarosoknak, a szereplőknek és a felkészítő tanároknak, Boris Sándornának, Oszbach Ritának és Somogyi Bernadettnek a színvonalas műsorért. November 11-ét, **Márton napját** a művelődési házban ünnepelte az alsó tagozat. Köszönjük a hangulatos műsort a 2. évfo-

lyam diákjainak és felkészítő tanáraiknak Szabó Tamásné Gasteiger Eszternek és Szakálosné Panta Dórának.

Az elsősök november első hetében vihették haza az **I. negyedéves írásos értékeléseket** eddigi munkájukról.

November 15-én a **D.A.D.A program** keretében a rendőrség képviselője tartott előadásokat a 3-4. évfolyamon.

November 15-én Péccett a Művészetek Házában volt a „**A mecseki láthatatlanok nyomában**” címmel kiírt **irodalmi és rajzpályázat** ünnepélyes díjátadója. A pályázatot azzal a céllal hirdették meg, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc Pécs környéki utóvéd harca méltó helyre kerüljön a mai nemzedékek emlékezetében. Neves művészek - Csizmadia László, Szatyor Győző, Balázs Balázs - értékelték a beérkezett munkákat. melyen az alsó és felső tagozatos diákjaink is szép számban vettek részt.

Díjazott tanulóink: Gungl Gréta (2. b) – 1.helyzetett; Rózsa Viktória (2. b) -2. helyzetett; Gál Dorina (2. b) -3. helyzetett; Hantosi Koppány (3. b) – 1. helyzetett; Emeneth Petra (4. b) – 1. helyzetett; Pere Gergő (4. b) – 3. helyzetett; Kempf Amélia (5.b) – 1. helyzetett; Bencze Renáta (7.a) – 1. helyzetett. Gratulálunk a díjazottaknak és felkészítő tanáraiknak, Wagnerné Rozmer Anikónak, Patonainé Link Zsuzsannának és Kárász Rózsának!

(Fotón Emeneth Petra, jobbra lent)

November harmadik hetében tehettek **látogatást** a jelenlegi ötödik évfolyamon azok az alsós kollégák, akik az elmúlt években ezekben az osztályokban tanítottak, és így lehetőségük volt megtapasztalni, hogy volt tanítványaik hogyan állnak helyt felső tagozatos diákként.

Advent első hétvégéjén, szombaton az alsó tagozat német szakkörösei adtak hangulatos **adventi műsort** a művelődési házban. Köszönet a gyerekeknek és Szabó Tamásné Gasteiger Eszternek!

Intézmények életéből

„A keresztény család”

A Pécsi Egyházmegye 2011-ben, a család évében szabadon választott technikájú képzőművészeti alkotások készítésére hirdetett pályázatot. Téma: A keresztény család.

Iskolánk tanulói közül König Zsófia 8/a osztályos tanuló üvegfestményével I. helyezést ért el. Kempf Amélia 5/b osztályos tanuló selyemfestményével a II. helyen végzett a rangos megmérettetésen. Alkotásait a pécsi székesegyház altemplóiban állították ki. Gratulálunk a gyerekeknek és felkészítő tanáruknak, Kárász Rózsának! További, kitaró szakköri munkájuk bizonyára még sok sikert hoz számukra.

Engeni utazás

Iskolánkból négy 8. osztályos tanulóknak nyílt lehetősége arra, hogy pannonhalmi diákokkal együtt Engenbe utazzon. Engen Pannonhalma németországi testvérvárosa, a Fekete-erdőben található. A 8. a osztályból utazó diákok Taksonyi Beatrix Nikolett, Künsztler Dóra, Tamás Luca és Bálint Benjámint voltak. Kísérőként Wágner Jánosné tanárnő is velünk tartott. Első nap: Pannonhalmára érkeztünk, ahol kedves fogadtatásban volt részünk. Második nap: Reggel indultunk a hosszú útra, kalandokkal teli utazás várt bennünket. Este a tervezett időpontban nem értünk oda, ugyanis az úton két alkalommal is lelobbant a busz. De így legalább volt alkalomunk ismerkedni útitársainkkal. Harmadik nap: A „Werkrealschule”-ban kaptunk reggelit. Itt lehetőségünk nyílt arra, hogy betekintsünk a német gyerekek tanóráiba (informatika, angol, német). Ezek után ebédelni mentünk, és felkészültünk a túrára. Megnéztük a Petersfels barlangot, majd a város megtekintése közben vásárolhattunk is. Negyedik nap: Reggel gyülekezés

az iskolánál, majd kirándulás következett a környékre autóbusszal (Donaueschingen: Duna-forrás, a Bodeni tavon található Reichenau-sziget, Hegau) Ötödik nap: A program városnéző séta a történelmi óvárosban és fogadás a városházán a polgármesternél. Ezt követően túráztunk a Hohenhewen-hegyre, ahol a hegytetőn grilleztünk. Este búcsúparti volt az iskolában. A következő nap sajnos már a hazautazás következett.

Mindannyian nagyon jól éreztük magunkat, új barátokat szereztünk. Köszönjük a pannonhalmi és a pécsváradai iskola igazgatóinak, tanárainak, hogy tagjai lehettünk ennek a kis csapatnak.

Taksonyi Beatrix Nikolett és
Künsztler Dóra

Iskolai honlap

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy aktuális és a korábbi tanévek eseményeit megtalálhatják iskolánk honlapján www.kodolanyi.atw.hu, ugyanitt megtekinthetik különböző rendezvényeinkről készült fotókat is.

Fáth Hedvig, Szabó Gyöngyi

NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA ÉS BÖLCSÖDE, PÉCSVÁRAD

Gesztenyeszüreti mulatság

Az októberi hónap is színes programokkal telt az oviban. Az egyik kiemelkedő programunk a Gesztenyeszüreti mulatság volt, mely már hagyományosnak mondható. Ezt a programot Leányvásár hetében szervezzük, melyet kézműves napok előznek meg: agyagozás, nemezelés, csuhéfigurák készítése, valamint sütemények sütése - gyümölcssaláta készítése. A gyermekmunkákból igazi, sátras kirakodóvásárt rendeztünk.

Ezt a délutánt a Csurgó zenekar fergeteges, gyermekeknek szóló, népzenei alapuló koncertje koronázta meg. Amíg a gyerekek a koncertet hallgatták, a szülők segítségével gesztenyét sütöttünk.

Ezt a programot a szülők segítségével tudtuk megvalósítani, amit ez úton is köszönünk! A munkához szükséges alapanyagot és segítséget Deér Amálnak és Fullér Tibornak köszönhetjük!

Német nemzetiségi kézműveshét és Márton-nap

A tavalyi évben hagyományteremtő céllal megrendezett programunkat idén is megtartottuk november második hetében. A projekt célja, hogy gyermekeink megismerhessék a német nyelvű szokásait, hagyományait, ételeit és néhány népi kismesterség alapjait.

A hét minden napján más-más tevékenységet próbálhattak ki csoportonként az

óvodások és bölcsődések: kékfestő technika utánzásával terítőket nyomdázhattak, az ügyesebbek a rongybabakészítést is kipróbálhatták, gyertyát mártottunk és díszítettünk, de készültek csuhéjátékok és dióhéj-figurák is.

A hét egyik napján délelőtt az óvoda udvarán táncszót tartottunk, ahol jó néhány német nemzetiségi gyermektáncot sikerült megtanulnunk és eljárnunk. A jó hangulat miatt igencsak nehéz volt abbahagyni ebéd előtt... (Fotó: 8. oldal balra fent) Márton napján délelőtti terveztük a kiflisütést eredeti sváb recept szerint. A gyerekek szorgos közreműködésével gyúrtuk, dagasztottuk, nyújtottuk és formáztuk a finomságokat, amiket ebéd után jóízűen el is fogyasztott mindenki. Ugyanezen recept szerint készültek az esti lampionos felvonulás előtt kínált pogácsák is.

A Márton-napi ünnepség rövid köszöntő után az óvónők által előadott „Csillagtallér” című mesejátékkal kezdődött. Ezután közösen elénekelünk néhány magyar és német nyelvű Márton-napi dalt. A Márton-legendára emlékezve jelképesen mi is megszórtuk a jelenlévőkkel a frissen sült pogácsát. Miután mindenki meggyújtotta mécsesét, lovasok felvezetésével és rendőri biztosítás mellett megindult a menet a Szentháromság tere, onnan pedig vissza az óvodába. Itt már finom hagymás-zsírroskenyérrel és teával, forrált borral vártak bennünket. Jó hangulatban, beszélgetéssel zárult az este.

Decembri programjainkból

6-án jön a Mikulás, 7-én a zeneiskola növendékei adnak ovisainknak karácsonyi hangversenyt, 12-én délután adventi készülődés, barkácsolás lesz szülők-

Intézmények életéből

kel együtt az oviban, 16-án délelőtt pedig megtartjuk az óvodai karácsonyi ünnepséget.

Szülők-Nevelők Bálja

A Szülői Munkaközösség kezdeményezésére hosszú idő után újra szerveztünk óvodai Szülők-Nevelők Bálját a november 19-én.

A kiváló helyről a művelődési központ gondoskodott, a rendkívül jó hangulatról pedig a RANDY zenekar, amit nagyon köszönünk!

A bált természetesen a gyerekek nyitották meg mai modern és német nemzetiségi tánccal! Ezekbe a táncokba bevonták a kicsik a szülőket is, így a bál máris jó hangulatban kezdődött.

Köszönjük a Szülői Munkaközösség szervező munkáját, mely nélkül a bál nem valósulhatott volna meg! Szeretnénk köszönetet mondani azoknak, akik részt vettek az óvodai bálon, illetve támogatói jeggyel, tombola tárgyak felajánlásával hozzájárultak a bál sikeréhez!

A bál teljes bevételét karácsonyi játékok vásárlására költjük. Még egyszer köszönjük!!

Óvodások és az óvoda valamennyi dolgozója

ÓVODA, ERDŐSMECSKE

Óvodánk nevelőmunkájának tervezése során az **Idősek Tiszteletére Nevelés** minden évben kiemelt szerepet kap. A „Család” témakör feldolgozása során fontosnak tartjuk a nagyszülők családon belüli szerepének hangsúlyozását, a környezetünkben élő idősebb generációval folyamatosan kapcsolatban vagyunk, sétáink során beszélgetünk velük, megfigyeljük munkájukat. A falunapok, nemzetiségi napok alkalmával is örömmel találkozunk idősebb lakótársainkkal.

Ünnepeinket nyugdíjba vonult kollégáink meghívásával tesszük hangulatosabbá.

Ilyenkor megajándékozuk őket, beszélgetünk, énekelünk együtt.

Idén kicsit tovább „terjeszkedtünk”, s gyerekeinkkel útra keltünk, hogy településünk legidősebb lakóit, a mi falunkban fellelhető „kincseinket”, a német nemzetiségi hagyományokat még hitelesen képviselő Náni nénit, és Fróni nénit otthonaikban is felkeressük. Nagy örömmel fogadtak egy kis beszélgetésre. Megmutatták otthonaikat, fényképeiket gyermekeikről, unokáikról. Meséltek fiatalkorukról, a régi falusi életről, munkáikról, s a gyerekek számára ismeretlen tárgyak, bútorok, konyhai eszközök kerültek bemutatásra.

(Fotó: jobbra fent)

A gyermekek érdeklődve, némi sajnálkozással figyelték meg az idős kor külső testi jegyeit: sántítás, bot használata, ráncosodás, remegő kéz, nagyothallás, gyenge látás stb. Kérésünkre óvodánkba is el látogattak, ahol az előzetes gyűjtőmunka eredményeként régi használati tárgyak, babák, és német nemzetiségi ruhadarabokból rendezett kiállításunkat is bemutathattuk nekik.

Elbeszéléseik során összehasonlítottuk a régi és a mai szokásokat, dísz és használati tárgyakat, öltözéket, életvitelünket.

A gyermekek sok érdekes ismerettel lettek gazdagabbak a visszaemlékezések meghallgatásával.

Az idős emberek köszöntése Erdősmecke és Lovászhetyén településen a számuk-

ra megrendezett Idősek Napján történt. A rendezők meghívására és kérésére műsorral készültünk.

Mindkét helyen hétvégén, szombaton és vasárnap volt az ünnep, a helyszínre falubusszal utaztunk. Egy zenés, táncos, tréfas lakodalmas játék eljátszásával szereztünk örömteli perceket. Majd közös vacsorán, táncon, beszélgetésen teljesedett ki egymás iránt érzett kölcsönös tiszteletünk. A vidámság, a nevetés, a sok dicséret, a mosolygó arcok, a felkérés további alkalmaikra, mind azt bizonyítja számunkra, hogy a rohanó világunkban is érdemes és tudunk örömet, szeretet nyújtani egymásnak. Tapasztalataink szerint az örömszerzés, és a közvetlen élményekben való aktív közreműködés jelenti az óvodás korú gyermekek fejlesztésének alapját.

Az óvoda dolgozóinak nevében minden kedves olvasónak, lovászhetyéni és erdősmeckei lakosnak Békés Karácsonyt és Új Esztendőt, jó egészséget kívánunk!

Lőrinczné Takács Aranka óvodavezető és Csibi Zoltánné óvoda pedagógus

LISZT FERENC ÁMK, MECSEKNÁDASD

Liszt-ünnepség

Idén október végén nagyon sok rangos rendezvényre került sor a Liszt-bicentenárium kapcsán. Intézményünk életében is kiemelt jelentőségű volt ez az alkalom és megpróbáltunk mi is méltó módon tisztelni a nagy zeneszerző, intézményünk névadója emléke előtt. Ennek kapcsán október 24-én az iskola udvarán méltó helyére került Liszt Ferenc-szobornál tartottuk koszorúzással egybekötött emléknapélyünket. Az ünnepség résztvevőit dr. Wekler Ferenc Mecseknádasd polgármestere köszöntötte. Az ünnepi műsort dr. Várnai Ferenc (zenekutató, zeneszerző) és Ivasivka Máttyás (tanár-karnagy, Liszt-kutató) a nagy zeneszerző életútját, valamint

Közösségi élet

nadásdi kapcsolatát méltató előadása, illetve a Pécsi Művészeti Szakközépiskola rézfúvós ötöse tette emlékezetessé. Közreműködtek verssel iskolánk tanulói.

A műsrot követően a község intézményei és civil szervezetei elhelyezték a megemlékezés koszorúit a szobor talapzatánál. Ezt követően dr. Várnai Ferenc Liszt Ferenc gyermek- és ifjúkoráról valamint életének utolsó hónapjairól szóló érdekfeszítő előadását hallgathatták meg az érdeklődők az iskola könyvtárban.

Rendőrségi bemutató

A rendőrségi bemutatón alsó tagozatos tanulónk a sportcsarnokban kialakított pályán gyakorolhatták a helyes közlekedést. Ismerkedhettek a rendőrségi eszközökkel – például felpróbálhatták a golyóálló mellényt, beülhettek egy rendőrautóba -, így jó hangulatú délelőtti keretében jutottak sok hasznos információhoz. (Fotó: balra lent)

Halloween-buli

Október 31-én az őszi szünet ellenére egy délutánt az iskolában töltötték az érdeklődő 6-8. osztályos angolos tanulók. Halloween-buli keretében ismerkedtek az angolszász szokásokkal, az alkalomnak megfelelően feldíszítették a termet, különleges süteményeket hoztak, vetélkedtek és játszottak.

Színházlátogatások

November 15-én a 6.a. és a 7.a. osztály a szekszárdi német színházban tekintette meg „Oz, der Zauberer” előadást. Ötletes jelmezekkel, pergő cselekménnyel folyamatosan lekötötték a nézők figyelmét, tanulóink kellemes élménnyel gyarapodtak. Másnap került sor a bonyhádi színházberletünk következő előadására. A „Komám-asszony, hol a stukker?” komolyabb lélegzetű alkotás annak ellenére, hogy bővelkedett vígjátéki elemekben. Sajnos a fiatalabb (alsós, ötödikes) tanulók nem érthették teljes mértékben a művet, ez inkább a jelenlévő gimnazistáknak volt hasznos. A következő, januári előadás, a „Tanár Úr Kérem” megfelelő lesz a mi tanulóinknak.

Suli-buli

Idén is megrendezésre került iskolánkban a Suli-buli november 18-án. A hagyományok szerint a 8. osztályosok rendezték. Az alsó tagozatosok többféle játék közül választhattak. Újságtánc, székfoglaló és a várva várt limbó. Nagy sikere volt a kisdíák körében a zsákbamacskának is. A vidám zene meghozta a hangulatot, sokan táncoltak. A felsősöknél egyre többen lettek a táncparketten, a rendezők mindenkint táncra bíztattak. Közben a büfében sütik és szendvicsek várták az éhezőket. A végén a 8. évfolyam együtt táncolva zárta a bulit, a *20 év múlva* című dalra. Köszönjük a diákoknak, akik részt vettek és jól érezték magukat!

Fillér Lili és Mezey Orsolya 8.o. tanulók

ÁMK SCHLOSSGARTEN ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE, MECSEKNÁDASD

Szent Márton ünnepe

A hónap eleje a Szent Márton ünnepére készülődés jegyében telt a bölcsődei és a három óvodai csoportban is. A bölcsisiek, brumisok libatollat téptek, ragasztottak mindenütt a különböző technikákkal ké-

szült libákkal díszítették az csoportokat, faliújságot, különböző libákról szóló dalos játékokat tanultak. A Süni csoportosok szülei egy közös barkácsesten készítették gyerekeik lampionját. A barkácsolás közben lehetőség nyílt arra, hogy a szülők kicseréljék gyerekeivel kapcsolatos tapasztalataikat és a jó munka után megköszönték a gyerekeik által készített alma-lekvárt. A Pillangó csoportosok lelkesen készültek a Márton-napra, a legenda előadására, szorgalmasan tanulták szerepüket.

November 11-én elérkezett az ünnep napja. A templomtérrel indult a lampionos felvonulás. A Pillangó csoportosok vezetésével bölcsődések, óvodások, iskolások óvónénikkel, dadusokkal, szüleikkel, rokonokkal hangosan és fáradhatatlanul énekelve vonultak a Kulturcentrumig, ahol az út szélét is lámpások világították meg, a nagy teremben pedig a dadusok, óvónénik által díszített színpad várta az ünneplő közönséget. A nagycsoportos óvodások itt mondókákkal, dalokkal, tánccal színesítve adták elő a Szent Mártonról szóló legendát és hirdették a jószívűség, az emberszeretet, segítőkészség ma is aktuális mondanivalóját.

Az előadás után tábortűznél melegedve ettük a tanítónénik által készített finom hagymás, libazsíros kenyeret, ittuk a dadusok főzte finom teát, a szülők pedig egy pohár forralt bor mellett beszélgettek.

(Fotó: jobbra lent)

Kompetencia alapú nevelés:

Tűz témakör

A novemberi programjainknak is a Tűz témakör adja a keretét az óvoda bölcsődében és az óvodában is. A Csibe csoportosok Márton nap után a csoportban is gyertyát gyújtottak, figyelték lángját, kezüket fölé tartva érzékelték a meleget, majd elfújhatták a lángot, megtapasztalva ezzel a tűz oltásának egy módját. Megfigyelték a kéményekből szálló füstöt majd kéményből szálló füstöt rajzoltak papírra.

Közösségi élet

A Süni csoportosok a családi otthon melegéről beszélgettek, családi fotókat gyűjtöttek és a fotók nézegetése közben izgalmas beszélgetés alakult ki a családi ünnepekről és arról mennyit nőttek születésük óta. Csecsemőkori képeket választottak, amelyek kikerültek a faliújságra. A szülők, gyerekek szívesen nézegetik a képeket és mesélnek egymásnak a fotók kapcsán élményeikről.

A Brumi csoportosok közösen sütöttek tortát egyik kis pajtásuk születésnapjára, ügyesen sorolták a hozzávalókat, keverték a tésztát, verték a habot, majd megfigyelték a gázkályha begyújtását, végül gyümölcscsel díszítették a tortát. Az ünnepelt, akinek az óvodában most volt először tortája, nagyon boldog volt és a gyerekek is, hogy örömet szerezhettek neki.

Az udvaron kövekkel körülrakott tűzgyűjtő helyet alakítottunk ki, ahol a gyerekek megtapasztalhatták a szabadban való tűzgyűjtés módját, megfigyelhették, hogy a füstöt merre fújja a szél és a tüzet földdel maguk oltották el.

Kis üstházunkat és bográcsunkat is ismét használatba vettük. Egyik nap a Süni csoportosok, máskor a Brumi csoportosok gyűjtöttek benne tüzet, forraltak vizet és készítettek finom gyógyteát kakukkfűből, mentalevélből és citromfűből, amit aztán jóízűen fogyasztottak.

Elkövetkező programjaink

December 14-én, szerdán a zeneiskolások lesznek vendégeink, hogy megismerhessenek bennünket hangszereikkel és a zeneóvodásokkal együtt Karácsonyváro koncertet adjanak.

December 16-án, pénteken a Kisebbség napját ünnepeljük nemzetiségi tánc délelőttel.

December 20-án a zeneóvodások is szerepelnek a zeneiskolásokkal együtt az ÁMK Karácsonyi hangversenyén.

December 20-án a Pillangó csoportosok a Gondozási Központban örvendeztetik meg az időseket karácsonyi műsorukkal.

December 22-én, csütörtökön Karácsonyi Ünnepe a bölcsődében, óvodában.

December 20-án, kedden 9-13 óráig

ÖNKÉNTES VÉRADÓNAP

a pécsváradai művelődési központban
(Kossuth L. u. 31).

Árverés

Bontott építőanyag árverés volt Erzsébeten, amiből még mindig eladásra vár poroton téglá (150Ft/db), kisméretű téglá, valamint kő.
Érdeklődni: 06 69/351-109

SZELLŐ

Megemlékezés

November 1-jén a temetőben Puxler Márton liturgikus és Balogh István kántor halottak napi megemlékezést tartott.

KÁTOLY

Márton-nap – gazdagon!

Manapság egyre több faluban szokásá vált egy régi hagyomány felelevenítése, a Márton napi lámpás felvonulás. November 11-én mi is megtartottuk a felvonulást Kátolyban, elegyítve egy Halloween-partival.

Az emberek kicsit kétkedve fogadták ezt a különös, egybekötött programunkat, de úgy gondolom, sokszor nem az a lényeg, hogy mi az indok a rendezvényre, hanem hogy mi a célunk vele. A mi célunk a közösségünk összefogása, ami nem könnyű feladat, de szerencsére van, aki mellettünk áll. Azt gondolom, aki kifogást keres, az találni is fog, bármikor bármit is teszünk. Csütörtökön és pénteken délután 16 órától lehetett készíteni lámpásokat. Pénteken 17 órai kezdettel a Bóbita Báb-színház előadását nézhettük meg. 18 óra körül indultunk körbe a faluban a lámpásokkal sok gyerekkel és felnőttel. Sok kedves ember cukorkával várta a háza előtt a gyerekeket. Köszönet érte! Az út végére a hideg miatt kissé lecsökkent a létszámunk, de azért így is elég sokan gyalogoltak végig a faluban. A kiadós séta után mindenki ehetett zsíros kenyeret és ihatott teát. A gyerekek 21 óráig kedvükre bulizhattak. Apró meglepetéssel kedveskedtünk még nekik. 21 órától kezdődött a felnőttek részére a Halloween-parti, ami egész hajnali fél négyig tartott. Szerencsére sokan részt vettek, jó volt a hangulat és jó néhányan be is öltöztek az alkalomhoz illően. A jelmezeket apró ajándékokkal jutalmaztuk. Úgy gondolom, aki ott volt, jól érezte magát. Köszönet a résztvevőknek és a segítőknek!

Kátoly Adventi Készülődés

December 3-án, szombaton 14 órai kezdettel megrendezésre került a kézműves délután. Ezzel a programmal szeretnénk

a kátolyi lakosoknak, kicsiknek és nagyoknak, a régi karácsonyi hagyományokat feleleveníteni, és új szokásokat megismertetni.

Minden vallásos család számára fontos az adventi koszorú, melyet ezen a napon közösen készítettünk el. Emellett lehetőséget adtunk, hogy mindenki elkészíthesse saját karácsonyfa díszzeit, ablakdíszzeit és hogy a gyermekek ajándékot készíthesse-nek szüleiknek, nagyszüleiknek, családtagjaiknak. A szükséges alapanyagokat a német kisebbség bocsátotta rendelkezésre.

A kreativitásban segítségünkre volt a Kátoly Közösségéért alapítvány elnöke, Sípos Ági. A legkisebbeknek kialakítottunk egy mesesarkot, hogy ők se unatkozzanak.

A Baranya Megyei Német Önkormányzattól nyertünk támogatást programunkra.

Hoffmann Zsoltné

HIDAS

Tájház

A turistacsoportok, egyéni látogatók, érdeklődők hasznos szabadidő eltöltésére ad lehetőséget a község központjában lévő helyi Tájház és Kardoss Emlékszoba. E közérdekű muzeális intézmények ingyen látogathatók. A Tájház biztosította a helyszínt az október 8. napján megtartott szüreti fesztiválnak, melyet a Hidas Tájházné Egyesület, a helyi Borbaráti Kör és a Hidas Néptáncsoport szervezett.

A fesztivál rendezvényét színesítette a gyermek és felnőtt néptáncsoport utcai felvonulása. A Tájház udvarán felállított sátorban mesemondás, színjátás, kézműves foglalkozás szórakoztatta a résztvevőket. A Hidas Tájházné Egyesület tagjai a szülőkkel közösen kürtös kalácsot készítettek, míg a Borbarát Egyesület képviselői mustkínálással növelték a résztvevők kedvét.

Egy festő sikerei

Az ember egy festménnyel, egy verssel, egy műalkotással kifejezheti érzéseit, megformálhatja a számára létező világot. Biszak Antalné Gáspár Erzsébet hidas lakos, a polgármesteri hivatal nyugdíjas köztisztviselője évek óta az amatőr festészet képviselője.

A képzőművészet világában tett barangolásait a község felé kívánja megosztani, időszakos kiállításai. Festményei országon belül több helyen is megtalálhatóak voltak, sőt a lendületes, kitartó, aktív munkáját külföldi sikerekkel is gazdagította. Ez év október és november hónapjában Szekszárdon, a Sportcsarnok mögött lévő Faltenisz Klub adott helyet önálló festmény kiállításának, ahol zömében tájké-

Közösségi élet

peket láthattak az érdeklődők. November 7-től – 30-ig a szekszárdi Baka István Általános Iskola épületében volt látható két festménye: „Hidas látkép” és „Sióagárdi pincesor”. Munkájához további sikereket kívánunk!

Köszönet a polgárőröknek!

Ez év november 1-jén (mint minden évben) a helyi Polgárőr Egyesület tagjai társadalmi munkában biztosították a község köztemetőjének gépkocsival történő, biztonságos megközelítését, irányították a forgalmat.

Megemlékezés

November 2-án a Hidasai Tájházért Egyesület kezdeményezésében a község központjában lévő I. és II. világháborúban elhunytak emlékére emelt, Hősök szobránál róhatták le tiszteletüket a község lakói.

Az Idősek Klubjában történt

A klub a közösségformálás és az értéktartás egyik állomása. Legutóbbi rendezvényük az idősek napjáról való megemlékezés volt. Október 3-án a helyi Hargita Étteremben látták vendégül a klub tagjai a mecseknádasdi és óbányai időseket. Az ünnepségen Dr. Szelle Tibor polgármester köszöntötte a Szépkorúakat. Az óvodások mesejátékkal, az iskolások verssel és tánccal kedveskedtek, majd a vendégek megtekinthették a helyi református és katolikus templomot, a székelyek hazatelepítéséről készített fotókiállítást. Ezt követően a helyi Idősek Klubjának épületében süteményezés, kávézás, tombolasorsolás emelte az egyébként is jó hangulatot. Végül a gyerekektől és egymástól kapott ajándék mellé egy saját készítésű tárggyal is hazatérhettek a vendégek.

A közösségi élet az Idősek Klubja épületében tovább folyik. Készülődnek a Művelődési Házban tartandó, közelgő karácsonyi ünnepélyre. Az általuk készített fenyőfadíszek, teremdíszek megtekinthetők a Művelődési Házban Karácsony Ünnepe. Az ünnepségen magyar és német nyelven fognak énekelni, megköszönve ezzel is a Német Kisebbségi Önkormányzat támogatását.

Az idős embereket tisztelnünk kell. Tiszteletünk magában foglalja elfogadásukat, támogatásukat, szeretetüket és annak érzését, hogy értékeljük őket.

SZILÁGY

A falu és a Halloween!

E kettő együtt: alkalom a gyerekeknek a rémítő ábrázatú töklámpások faragásához. Ügyes gyermekkezek szinte szakértelemmel vájták-faragták a tökfejeket. Később égő mécsesek is kerültek beléjük.

Mire elkészültek, este lett, így be is mutatják a világító, rémisztő töklámpásokat.

A közös játék örömét még a sötétebb előbukkanó Halloween boszorkány sem tudta elvenni!

A lámpások bemutatója alatt felharsanó trombitaszóló emelte ünnepélyessé a játékos délutánt. Az „Il silentio” Varga Viktor játszotta.

A sikeres játékos délutánt a szilágyi Német Kisebbségi Önkormányzat rendezte és biztosította a kellékeket.

Paragi László

Turkáló- ingyen

A Szilágyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat november 19-én ingyenes ruhaturkálót szervezett a szilágyi lakosok számára.

Szombaton reggel 8-10-óráig tartott, amelyre szép számmal jelentek meg az emberek, és válogattak maguknak megfelelő ruhát, cipőt, és sok egyebet. Így a turkálás végére nem sok ruha maradt, ami örvendetes dolog. Bátran elmondhatjuk, hogy jól sikeredett az ingyenes turkálóakció.

Imrő Jánosné

NAGYPALL

Idősek Napja

Villányi Györgyné a legidősebb hölgy (középen)

November 20-án a hatvan éven felülieket hívtuk egy kellemes délután eltöltésére a kultúrházba. Ez évben Gál Lajosné az óvoda vezetője üdvözölte a vendégeket, majd Grätz Erika polgármester köszöntötte Hevesi Gábort és Zolyómi Arankát 40 éves házassági évfordulójuk alkalmából, illetve a 60 éveseket: Dobszai Jánosné, Dombi Lajosné, Rózsa Sándort és Ujlaki Erzsébetet, a 70 éveseket: Grätz Miklóst, Heve-

si Gábort és Szabó Lajost, a 80 éveseket: Aszmann Edét, Link Kornélnét, Merena Ferencné, Nagyházi Sándornét és Popp Gáspárnét, valamint a legidősebb lakosokat, Villányi Györgynét és Schneider Józsefet.

A köszöntések után az óvodások, az alsó tagozatos iskolások, Bakó Zsolt, Dobszai Dorina és Kuczora Dorina zeneiskolások műsorral kedveskedtek az időseknek. A műsort követően vacsorával kínáltunk mindenkit, majd következett a tánc. Igaz, kicsit nehezen indultak meg a fájós lábak, de aztán este 9 óráig igen kellemes hangulatban mulatott mindenki.

ÓFALU

Szent Vendel napja

Az állattartó közösségek körében a 18-19. században német nyelvterületről terjedt el a pásztorok patrónusának, Szent Vendelnek tisztelete. Szent Vendel napján sok helyütt körmenetben vonultak szobrához, kérvén, hogy védje meg a falut a dögvész-től.

Festett homokkő szobrát Ófaluban a Petőfi utca végén, az út mentén állították fel 1872-ben. A 2003-ban restaurált szobornál tartott a falu hívő lakossága imaórát Szent Vendel napján, október 20-án.

A körmenet után Dr. Johann Till és felesége, Annelise, akiknek köszönhetjük e régi hagyomány felelevenítését, családi házukban látták vendégül a résztvevőket.

Wendelinilied

(Ófaluban énekelt Szent Vendel napi ének)

O guter Hirt Sankt Wendelin,
geboren aus ein hohen Stamm,
zu dir flehn wir mit Andacht Sinn
und rufen dich mit Herzen an:
Ach bitt für uns den lieben Gott,

dass er uns hilft aus aller Not.
Dieweilen es ist ja hohe Zeit,
sind wir ja stets zur Buß bereit

Wenn Krankheit bei dem Vieh regiert,
wie groß ist unser Angst und Not!
Und wenn das Feld nicht grün geziert,
o Gott, wer gibt uns täglich Brot?
Darum ihr Sünder, Sünderin,
rufen an den Heiligen Wendelin,
dass er uns Gottes Hilfe send
und solche Strafe von uns wend.

Közösségi élet

Idősek Napja

Hagyományainkhoz híven az idei évben ismét megtartottuk az „Idősek Napja” című rendezvényt, melynek keretében köszöntöttük a kerek évfordulót ünneplő „születésnaposokat”, valamint a falu két legidősebb lakóját – Bachmann Antalt, aki a rendezvény napján – november 20-án – töltötte be a 92. életévét, és Hock Ádámét, aki az idén töltötte be 91. életévét. Valamennyi ünnepelt egy szál virágot és emléklapot vehetett át Kófiás Endre polgármestertől. Az önkormányzat szendvicsekkel, süteménnyel és italokkal várta a szépkorúakat, valamint meglepetésként Czehmann István és zenésztársai szórakoztatták a közönséget. A régi svábzene hallatán sokan táncrea perdültek, láthatóan jól érezték magukat.

Valamennyi nyugdíjasunknak és az ünnepeleknek ezúton is kívánunk jó egészséget, hosszú, boldog nyugdíjas éveket!

Szeibert Edéné

(Fotó: balra fent)

MARTONFA

Rovásírásos falutábla

Mészáros Sándor adományából elkészült a rovásírásos falunévtábla. A tábla felszerelésére november 27-én, került sor. Köszönet a nagylelkű felajánlásért!

MECSEKNÁDASD

Idősek Napja

„Száguldva vágat, rohan az idő.

Sorra váltják egymást föl a hetek,

Minden nyár gyorsabb, mint az előző,

Az időnek nem mondhatsz „állj meg”-et...”

November 20-án került megrendezésre a Gondozási Központ szervezésében a mecseknádasdi Kulturcentrumban az Idősek napja.

Már hagyományá vált, hogy évente egy alkalommal összejövünk azért, hogy kifejezzük hálánkat, tiszteletünket, megbecsülésünket és szeretetünket azok iránt, akik hosszú, munkában eltöltött évek után köz-

tünk töltik megérdemelt nyugdíjas éveiket. Dr. Wekler Ferenc polgármester köszöntötte településünk szépkorú lakosait. Egy szál rózsával és emléklappal kedveskedett a kerek születésnapjukat ünneplő időseknek, akik minden évben többen lesznek. Műsort adott a Skóciai Szent Margit énekkar, a Nyugdíjasklubja tagjai, akik felejtetlenné tették a délutánt. A Bechli házaspár magyar és német nyelvű dalokat énekel gombos harmonika kísérettel. Hegedűs Tibor saját versével köszöntötte a nyugdíjasokat.

A színes műsor után Wilhelm Istvánné nagy sikerrel mutatta be új könyvét, „Főzni az alkotás örömeivel” címmel.

Köszönet mindazoknak, akik segítségükkel hozzájárultak rendezvényünk sikeres lebonyolításához! (Fotó: jobbra fent)

PÉCSVÁRAD

Nyugdíjas Egyesület hírei

A Nyugdíjasklub tagjai november 25-én Budapestre utaztak a Syma Csarnokban megrendezésre kerülő III. Nyugdíjas Expóra, hol a korosztálynak szóló bemutatókon, egészség-méréseken és Kovács Kati koncertjén vettek részt.

December 13-án Karácsonyváró ünnepséget tartunk, melyre szeretettel várjuk kedves tagjainkat.

2012. január 10-én, éves közgyűlésünkre várjuk szeretettel tagjainkat.

Az egyesület változatlan időpontban, minden hónap második keddjén, délután 4 órakor tartja összejöveteleit.

Idősek Napja

Pécsváradon több évtizedes hagyomány, hogy ősszel, Idősek Napján köszöntik a 65 év feletti lakosokat. Ilyenkor megtelik a művelődési ház nagyterme, több százan jönnek el az ünnepségre.

Ebben az esztendőben Szabó Lászlóné református lelkész asszony köszöntötte a szépkorúakat. A pécsváradai óvodások és a II. Béla Középfiskola diákjainak műsorát, Gubik Józsefné szólóéneket, Vörös Irma

versét és a bonyhádi Beavis együttest hallgathatták a vendégek. Ezúton is köszönjük a szereplést minden résztvevőnek, és az őket felkészítő pedagógusoknak!

A legidősebbek a 90 éven felüliek, valamint azok a házaspárokat, akik jubileumi házassági évfordulójukat ünneplik ebben az esztendőben emléklapot és virágot vehettek át. Szívvel kívánunk sok boldogságot, jó egészséget valamennyi ünnepelteknek!

A legidősebb pécsváradiak: 90 éves: Hüttner Bálintné; Kéméndi Istvánné. 91 éves: Kéméndy Stefan; Mester Mihályné; Papp Károlyné; Géczi Jánosné; Albert Jánosné; Osváth Imréné; Varga Lajosné. 94 éves: Lerch Károlyné. 96 éves: Rákóczy Istvánné. 101 éves: Kuppi Erzsébet. Kerek házassági évfordulót ünneplők: **50.** : Dr. Novotny Iván és Gellér Terézia; Hesz Antal és Mosonyi Mária; Brandt János és Kungl Erzsébet; Baumhoczer József és Schön Terézia; Weintrauth János és Varga Mária. **55.**: Wittembart Ferenc és Bánusz Magdolna; Dittrich Ede és Sasvári Katalin; Hauck Nándor és Szorg Rozália; Fullér Pál és Kollár Mária. **61.**: Komári József és Tanó Rozália; Buszlauer András és Gungl Katalin; Hering Sándor és Oberitter Ilona. **62.**: Simon János és Török Margit; Apaceller József és Merk Júlianna; Pusch József és Harmat Katalin; Amrein István és Gerner Katalin. **64.**: Pusch József és Friesz Terézia. **67.**: Albert András

Hesz Antal és Mosonyi Mária aranylakodalmat ünnepeltek

Közösségi élet

és Bazsó Erzsébet.

A rendezvényt támogatta Deák Tibor vállalkozó. A vendéglátást Pécsvárad Város Önkormányzata és a Magyar Vöröskereszt Pécsvárad Szervezete biztosította.

Születésnap köszöntő

A pécsvárad Gondozási Központ lakói és dolgozói köszöntötték a 101. születésnapját ünneplő Kuppi Erzsébetet.

Betlehemi istálló a Nagyboldogasszony-templom előtt

A templom előtt 2011. advent első vasárnapjától ismét áll az életnagyságú betlehem. A betlehemi istálló folyamatosan, hétről-hétre telik meg a Jézus születésekor jelenlevőkkel: a számmal, marhával, a bárányokkal, pásztorokkal, Máriával, Jó-

zseffel (meg a három királyokkal), míg nem a szenteste előtti vasárnap, advent negyedik vasárnapján, végre helyére, azaz a jászolba kerül a kis Jézus is.

A teljes, életnagyságú betlehemi istálló egészen vízkereszt napjáig lesz látható, emlékeztetve mindenkit az ünnepi időszakra.

A betlehem megvalósulását – Pallos József ötlete és Csizmadia László tervei alapján – 2007. óta széleskörű összefogással a Pannonpharma Gyógyszergyár és a Warad 2015 Alapítvány támogatja. A kivitelezésben az Ép-Ker valamint Pomsár Sándor emberei, Koncsag András és még sokan mások működnek közre.

APÁTVARASD

Ismét házhoz ment a Mikulás

Az önkormányzat a hagyományokhoz híven ez évben is megajándékozott minden 14 év alatti gyermeket egy-egy mikulás-csomaggal.

Bodorkás István polgármester

LOVÁSZHETÉNY

Idősek Napja

A Német Kisebbségi Önkormányzat október 23-án rendezte meg hagyományos, időseket köszöntő ünnepségét, melyen az erdősmecskei és lovászhetényi óvodások adtak kedves műsort az ünnepelteknek. Nyéki Viktória és Bernadett pedig énekkel kedveskedett az időseknek. Köszönet bátorságukért! Köszönet továbbá az óvónőknek a hosszú, emlékezetes műsorért!

A színpadi programot vacsora követte, mellyen az időseket és a fellépőket is vendégül látták.

Köszönjük mindazok munkáját akik a szervezésben-lebonyolításban részt vettek.

Márton-nap

A Német Kisebbségi Önkormányzat idén ismét megrendezte november 11-én a lampionos felvonulást. A hagyományörző és megemlékező ünnepségen jelen volt a falu apraja-nagyja, valamint - szintén hagyományosan - Erdősmecske polgármestere, Keller János a mecskei iskolásokkal, óvodásokkal és a pedagógusokkal együtt. A felvonulást a gyerekek éneke tette még hangulatosabbá. A megfáradt felvonulókat a régi iskola udvarán a a kisebbségi és települési önkormányzat tagjai forralt borral, forró teával, libazsíros kenyérral kínálta. Winkler Roland polgármester úr jóvoltából a tábortúznél frissen sült gesztenyével is várták a felvonulókat. A kissé hideg időjárás ellenére az este remek hangulatban telt. Köszönet minden résztvevőnek!

ERZSÉBET

Töklámpás felvonulás

Az erzsébeti-kékesdi óvodások és szülei, valamint kisebb számban az erzsébeti ifjúság vett részt a már évek óta hagyományos felvonuláson. Gyülekező az óvoda udvarban volt, ahol zsíroskenyér és tea várta a résztvevőket. Innen gyalogos séta Kékesdre, ahol igazán nagy szeretettel vártak bennünket. Ezt a vendéglátást külön meg szeretnénk köszönni a kékesdi szülőknek! A gyerekek szemmel láthatóan nagyon jól érezték magukat. Kékesdről újra Erzsébetre érve, a falu utcáit járva világító töklámpásokkal kopogtattunk be a házakhoz. A gyerekek sok helyen kaptak süteményt, cukrot, üdítőt. A felnőttek a hidegre való tekintettel az „erősebb” italokat fogyasztották a ház lakóinak egészségére. A gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt szép élményt nyújtott a közösen eltöltött hangulatos délután, ami a sötét estebe nyúlott.

ADVENTI VÁSÁR ÉS KIÁLLÍTÁS IDŐPONT:

NOVEMBER 29 - DECEMBER 16.

8.00 - 15.30 óráig

-Virágkötő tanulók munkái

-Faműves tanulók munkái

-Porcelánfestő tanulók munkái

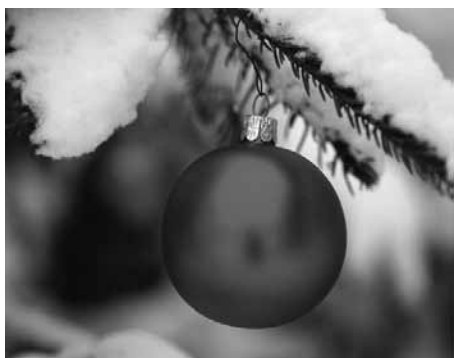
Helyszín: BMÖ EGYMI Pécsvárad

Kossuth u. 4.

Az iskola portája

Programajánló

SZELLŐ

Mindenki Karácsonya

Hagyományaink szerint a Mindenki Karácsonya c. ünnepségre december 17-én kerül sor a művelődési házban, melyre mindenkit szeretettel várunk!

HIDAS

Luca napja: december 13

A rendezvény helyszíne: Tájház (Kossuth Lajos utca 111.)

Mint minden évben, idén is lesz Luca napja, „lucázás”, mely a karácsonyi ünnepeket előzi meg. A legnevezetesebb népszokás az úgynevezett Luca székének faragása, melyet 9-féle fából (kőkeny, boróka, jávor, körte, som, jegenyefenyő, akác, cser, rózsa) készítettek, és szögek helyett bükkfából faragott ékek tartották össze. Alakja egy szabályos ötszög köré írt, öt egyenlő szárú háromszög. Ezt az ötszög-alakot boszorkányszögnék hívták. A hagyományos Luca széke 13 napig készült, mindennap kellett kicsit faragni rajta, de csak karácsony estéjére volt szabad befejezni. Innen ered a mondás: „Lassan készül, mint Luca széke!” Segítségével a szék tulajdonosa megláthatta a falu boszorkányait az éjféle misén, aki mások számára láthatatlan tollakat és szarvakat viselt a fején. Ezután a Luca széket el kellett égetni, nehogy rontást hozzon a házra.

Hidasi Nagykarácsony

2011. december 23.

A község lakói közösen készülnek a Nagykarácsony ünnepére. A rendezvényen fellépnek műsorukkal a Benedek Elek Általános Iskola és Óvoda gyermekei, az Idősek Klubja szervezésében az idősebb korosztály. Készül a Hidasi Kultúrparaván Szintársulat is, Charles Dickens: „Karácsonyi ének” című darabját öltöztetik új köntösbe. A rendezvénynek a helyi Művelődési Ház biztosítja a helyszínt.

MARTONFA

Mikulásünnepély

December 10-én, este hat órától a Martonfai Művelődési házban ünnepséget szervezünk, melyen a martonfai gyerekek

adnak műsort. Felkészítők: Bosnyákné Osváth Henrietta és Tóth Nikola. Ezt megelőzően a gyerekeket már fél óttól várjuk mikulásnap barkácsdélutánra. Mindenkit szeretettel várunk!

BERKESD

Adventi készülődés

A Berkesdi Német Önkormányzat december 10-én (szombat) 14 órakor a művelődési ház nagytermében tartja az adventi készülődési programját. A rendezvényen lehetőség lesz karácsonyi díszek, adventi koszorúk készítésére is. Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

Nyugdíjasok karácsonyi ünnepsége

A Berkesdi Önkormányzat, a Berkesdi Német Önkormányzat és a Berkesdi Cigány Kisebbségi Önkormányzat közös szervezésében december 20-án tartjuk a nyugdíjasok karácsonyi ünnepségét.

Az ünnepségre minden érintett meghívót kap. Az időseknek szerény ajándékkal kívánnak kellemes karácsonyi ünnepeket az önkormányzatok.

MECSEKNÁDASD

Ünnepi alkalmak a Gondozási Központban

Szeretettel meghívjuk a Gondozási Központ adventi rendezvényeire:

Minden pénteken 10 órakor ünnepélyes *Adventi Gyertyagyújtást* tartunk.

December 20-án, kedden 10 órakor az *óvodások karácsonyi műsorát* tekinthetik meg.

December 23-án, pénteken 9.30 órától *Karácsonyi Szentmise*, majd 10.30 órakor a *Zenés karácsonyi műsor* veszi kezdetét.

PÉCSVÁRAD

Programok decemberben és januárban a művelődési központban

December

9. péntek: 17 óra Várbaráti kör 30 éves jubileumi ünnepség
21 óra Mikulás party (belépő: 300.- Ft)

13. kedd: 16 óra Nyugdíjas klub –karácsonyi klubdélután
18 óra Világjáró klub –Utazás Írországra

15. csütörtök: 17 óra a zeneiskola karácsonyi hangversenye

16. péntek: 14 óra az általános iskola karácsonyi vására

19. hétfő: 17 óra Eurodance Táncgála

21. szerda: 17 óra Felvidéki Klub karácsonya

30. péntek: 10 óra Szilveszteri Zengő túra a VBK szervezésében

31. szombat: PIFŐ Szilveszteri bál

Január:

8. vasárnap: a Pécsvárad Big Band újévi koncertje

10. kedd: Nyugdíjas Kulturális Közgyűlés

12. csütörtök: 10 és 15 óra Bajai Színház: *Óz, a nagy varázsló* című zenés előadás

17. kedd: 18 óra Világjáró klub

20. péntek: 17 óra 20 éves a Pécsvárad Városi Televízió - kiállítás megnyitó, jubileumi ünnepség

21. szombat: Svábbal a Bravi Buam zenekarral

23. hétfő: 14 óra Népdaléneklési verseny döntője

17 óra A Magyar Kultúra Napja

27. péntek: II. Béla Középiskola Szalagavató bálja

Sport

BENEDEK ELEK ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

A gyerekek nevelésében kétségtelen a sport fontossága, hisz minden életkorban az egészséges életmód fontos része. Alig ért véget az októberben tartott mezei futó diákolimpia és atlétikai sportverseny, a hidasi általános iskola tanulói ismét aktívak. November 15-én első alkalommal került megrendezésre a Powerádé nevű „erőverseny” a hidasi iskola tornatermében. Az izmokat jócskán átmozgató gimnasztikai vetélkedő során a 17 versenyző erőgyakorlatokban mérte össze erejét. A tesztek után a legnagyobb érdeklődés a két záró versenyszámot, a szkandert és a kötélhúzást övezte, ahová mindenkit súlycsoportja szerint osztottak be. A kor és súly alapján arányosított pontok szoros versenyében az abszolút győztes a lányoknál Nyul Rebeka, a fiúknál Palkó Tamás lett. Az aranyérmesek mögött Gecő Fanni és Kiss Antónia, illetve

Klung Péter és Ömböli Csaba végeztek még az „erős emberek iskolai dobogóján”. Gratulálunk mind a 17 kitartóan „erőlködő”, sportoló diáknak!

KÉZILABDA NB III. NŐI BAJNOKSÁG, PÉCSVÁRAD

Mecseknádasd – Pécsvárad: 21-38
Pécsvárad: Sándor-Horváth J.2, Szemmelrock 9, Gál P. 4, Gyenis P. 2, Gyenis A. 9, Brand 8
Csere: Siska, Gebhardt (K), Farkas, Puska, Kis Radó, Gál R.4.
Határozott védekezés, fegyelmezett játék - magabiztos győzelmet eredményezett.
Pécsvárad – Szigetvár: 36-5
Pécsvárad: Sándor – Horváth J.1, Szemmelrock 5, Gál R. 7, Gyenis P. 5, Gyenis A.4, Brand 9
Csere: Siska, Gebhardt (K), Farkas 4, Puska, Kis Radó, Gál P. 1
Nem volt egy súlycsoportban a két

csapat.

Sellye – Pécsvárad: 26-39
Pécsvárad: Sándor, Horváth J. 1, Szemmelrock 13, Gál R. 3, Gál P. 3, Gyenis A. 8, Brand 6
Csere: Siska, Gebhardt (K), Farkas 1, Puska 1, Kis Radó, Gyenis P. 3, Nagy lelkesedéssel, sok hibával játszottunk. Győzelmünket a bennünket elkísérő szép számú szurkolóinknak ajánlom.
Pécsvárad – Villány: 24-21
Pécsvárad: Sándor-Horváth J, Szemmelrock 4, Gál R.3, Gál P.2, Gyenis A. 6, Brand 6.
Csere: Siksa (K), Gyenis P. 3, Farkas, Puska, Kis Radó
A szezon leggyengébb teljesítményét produkáltuk.
Csapatunk a 10. forduló után az I. helyen áll.

Valentai Csaba edző

Szakmai elismerés Schram Antalnak, azaz Tóninak

November 13-án Pilisvörösváron a VII. Országos Német Nemzetiségi Táncfesztiválon a Landesrat (Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa) szakmai elismerésében részesült és emlékérmet vehetett át a magyarországi német nemzetiségi néptáncmozgalmak gyűjtése, ápolása és megőrzése érdekében kifejtett áldozatos tevékenységéért.

„...Schatz, du gehst aus meinen Augen, gehst aus meinen Augen, aus meinem Herzen aber nicht.”

Mint együttesvezető ezzel a két népdalsorral búcsúzott 1991-ben az akkori Mecseknádasdi Német

Nemzetiségi Együttes tagjaitól. Azóta eltelt jó pár év, de a táncosok szívében eleven élnek az együtt töltött évek.

Mikor kezdődött? Talán nagypapjával, aki Püspöknádasdon borbély és zenész volt. Több zenekarban is játszott azokat a dal- lamokat, amelyekhez ő, az unoka később koreográfiákat készített. 1964-ben iskolásként az ifjúsági csoportban táncolhatott, a 70-es évek elején pedig nem „csak” táncolt, hanem gyűjtőmunkát is végzett Baranya megyében. 1975-ben örömmel és izgalommal látott hozzá az együttesvezetői munkához. Kezdetől fogva tudatosan igyekezett szülőfaluja és más baranyai falvak néphagyományait összegyűjteni, rekonstruálni és színpadra állítani. Ugyanilyen fontos feladatának tekintette, hogy együttesével felkutassa, megteremtse azokat az alkalmakat, ahol ezek a hagyományok ismét funkciót találhatnak a színpadon kívül, a mindennapi életben, és főleg a közösségi és családi ünnepeken.

Hitték és tapasztalták, hogy ez a kulturális örökség izlésformáló és magatartásnevelő hatása mellett a mai ember számára is tartalmas szórakozási, művelődési formát jelent.

Schram Antal életének mozgalmas 16 évét töltötte el együttesvezetőként. Gyűjtötte a népdalokat, zenéket, táncokat, eredeti viseleteket. Koreográfiákat készített, mint a „Mecseknádasdi lakodalom” („Nadascher Hochzeit”), „A rokka forog tovább” („Das Spinnrad dreht sich weiter”), „Schupplattler”, „Táncba megy a lány” („Zum Tanzen da geht das Mädel...”), társszerzője a „Szűri búcsú”-nak („Kirme im Sür”), a „Háságyi német táncok”-nak. Ezekkel a koreográfiákkal országos néptánc versenyeken díjakat nyert. „Gyönki gyermekjátékok” koreográfiája országos televíziós vetélkedő műsorban is szerepelt. Szervezte a fellépéseket, az utazásokat, a táncos utánpótlás csoportot. Közreműködésével indult el a fúvószenesi zeneiskolai képzés is.

Táncosaival felléptek apró falvakban, országos és nemzetközi néptánc fesztiválokban épp úgy, mint lakodalmakban, bálokon, egyéb összejöveteleken. Volt része komoly sikerekben, szakmai elismerésben. Az együttesben végzett önzetlen, lelkes és kitartó munkája minden szabadidejét elfoglalta, sok fáradtsággal, kötöttség-

gel járt, de tudta, hogy amit csinál, az nagyon fontos az együttese és a szűkebb környezete számára. Kapcsolata sosem szakadt meg a további együttessel, munkájukat hozzáértő tanácsaival segítette és segíti ma is.

Tóni a pár éve az általa is létrehozott Alte Kameraden Blaskapelle Fúvószenekari Egyesület elnöke. Céljuk a magyarországi német fúvószenesi hagyományok, az eredeti „sváb zene” felelevenítése, élővé tétele, a fellelhető kottaanyagok digitalizálása. Tónira biztosan nagyon büszke lenne a nagyapja, mint ahogyan mi is büszkék vagyunk rá.

A „Für hervorragende Verdienste um die ungarndeutsche Volkstanzkultur” szakmai elismeréséhez szívből gratulálunk és köszönetünket fejezzük ki az együttesünkért végzett eddigi munkájáért!

Továbbra is számítunk a szakmai segítségére, tevékeny közreműködésére!

Mecseknádasdi Német Nemzetiségi Néptánc Egyesület

A „Mecseknádasdi lakodalom” c. koreográfiát is Schram Antal készítette

Hirdetések

MEGHÍVÓ

Sok szeretettel meghívunk minden érdeklődőt
2011. december 11-én, vasárnap 15 órakor
a mecseknádasdi Civil Szervezetek Házába tartandó
(Mecseknádasd, Rákóczi u. 68.)

„Nemzetiségi életünk tegnap és ma”
című előadássorozat keretén belül
Német nemzetiségi irodalmi délutánra

Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk!
Mecseknádasdi Német Kisebbségi Önkormányzat

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Profil Gumszervíz

www.profilgumszerviz.hu

7731 Nagypall, Petőfi utca 63.

TELEFON: 06 72 672 434 / 06 30 2525 273

Jubilál a Pécsváradi Várbaráti Kör

Harminc éve, 1981 novemberében, a Művelődési Központ emeleti klubjában alakult meg a Pécsváradi Várbaráti Kör, követve a már akkor nagy múltú szigetvári, siklói elődök példáját. Esetükben is egy gazdag történelmi, kulturális múlttal rendelkező kisváros és annak társadalma adta az indítást, hogy akkor 46 helyi polgár egyesületet alapítson. Közel fél ezren fordultak meg azóta soraikban, ma 200 tagot számlál a kör. Céljuk kezdettől fogva gondozni Pécsvárad történelmi, kulturális örökségét, természeti értékeit, egy-egy est, találkozó, fórum vagy kirándulás keretében. Ápolják a pécsváradi monostort megalapító Szent István kultuszát, a bencés hagyományokat, kiállításokat, konferenciákat rendeznek az államszervező király és Pécsvárad kapcsolatáról. Táblákkal jelölik meg a nevezetes helyszíneket pl. gróf Széchenyi István vagy a múzeumalapító Dombay János emlékét, túrákkal járják be a Keleti-Mecsek és a tágabb haza tájait, a Kárpát-medencét és Közép-Európa helyeit.

A tagság közben folyamatosan adta össze a Pécsváradi Várbaráti Kör fotókból, írott és tárgyi dokumentumokból álló gyűjteményét, amely a leendő várostörténeti múzeum alapját képezi.

Harminc éves működéséről december 9-dikei közös estjén emlékeznek meg a kör tagsága alakulásuk helyszínén, Pécsváradon, a Művelődési Központban. *(Az eseményről a lap következő számában tudósítunk – a szerk.)*

Hagyományos Zengő-túrájuk is jubilál: idén december 30-án 20. alkalommal másszák meg a hegyet, hogy ott együtt búcsúztassák az évet. A lenti képek 1992-ben készültek.

20. Szilveszteri Zengő-túra
Találkozó: Kossuth tér, 10 óra
Óévbúcsú a csúcson: 12 óra

Kellemes karácsonyi
ünnepeket és
sikerekben gazdag új
esztendőt kíván minden
régis és új ügyfelének a
ProfilGumszervíz!

Látogasson el új weboldalunkra!

www.profilgumszerviz.hu

Garantáltan jó minőségű méz
egész évben eladó!

Hochrein, Pécsvárad,
Zengő köz 2., Tel.: 72/465-780

ZengőVidék

A Pécsváradi Többcélú Kistérségi Társulás
havonta megjelenő információs lapja
Megjelenik 5200 példányban.

Felelős kiadó: Dr. Wekler Ferenc elnök
Szerkesztőség, nyomdai előkészítés:
Komlóméd Közhasznú Nonprofit Kft.,
7761 Kozármisleny, Széchenyi u. 29.

Tel.: 06-30/22-06-370

e-mail: gasz.bernadett@gmail.com

Készült a Völgység Nyomdában

Tel: 74/451-812

Az újság internetes szolgáltatója a
Drávanet Rt.!

web: www.zengovidek.hu

ISSN 1786-4690